

prima instanță: O. Cojocar
instanța de apel: D. Manole, S. Arnăuț, A. Bostan

nr. 2ra-1078/16

ÎNCHEIERE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Ion Druță
Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Moșneagu,
reprezentat de avocatul Lilian Osoian împotriva Ministerului Justiției al Republicii
Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Penitenciarului nr. 16
Pruncul cu privire la repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale
organelor de urmărire penală

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015 prin care
au fost respinse cererile de apel declarate de Ion Moșneagu, Ministerului Justiției al
Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și menținută
hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 martie 2015, prin care
acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 19 septembrie 2014, Ion Moșneagu, reprezentat de avocatul Lilian
Osoian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al
RM, Ministerului Finanțelor al RM, Penitenciarului nr. 16, Pruncul, intervenient
accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului cauzat în
urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală.

În motivarea acțiunii a invocat că la 25 aprilie 2013 i-a fost înaintată
învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. a) Cod penal,
dar ulterior prin ordonanța Procuraturii Generale a RM din 26 mai 2014 dânsul a
fost scos de sub urmărire penală.

Menționează că urmare a acțiunilor menționate, dânsul a rămas fără un loc
de muncă începând cu 16 februarie 2012, deținând anterior funcția de

supraveghetor al Serviciului de supraveghere a Penitenciarului nr. 16 Pruncul cu salariu mediu de 4500 lei.

Având în vedere prevederile art. 14 alin. (1) și art. 19 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, afirmă că la 21 iulie 2014 în adresa Penitenciarului nr. 16 Pruncul a fost adresată o interpelare, prin care au fost solicitate copia contractului individual de muncă, copia ordinului de angajare, ordinul salariului tarifar, tabelele de pontaj începând cu 24 martie 2005 până în prezent, copia autentificată a ordinului nr. 16 ef din 10 februarie 2012, precum și certificatele privind restanța salariului.

Remarcă că la interpelarea adresată răspuns nu a primit.

Susține că salariul primit la funcția deținută anterior constituia 4500 lei, perioada absenței forțate de la muncă a constituit de la 10 februarie 2012 până la 18 august 2014, prin urmare salariul neplătit constituie 135000 lei.

Afirmă că din cauza eliberării de la locul de muncă, dânsul a suportat stresuri, frustrări, neplăceri, greutăți financiare la întreținerea familiei, imposibilitate de a da naștere și creșterea unui copil în familie, pierderea speranței pentru viitor.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 5, 166 CPC, din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, art. 1 din Protocolul 1, art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Solicită repararea prejudiciului material în sumă de 135000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 70000 lei.

În cadrul ședinței de judecată din 26 martie 2016, Ion Moșneagu, reprezentat de avocatul Lilian Osoianu a solicitat repararea prejudiciului material în sumă de 135000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 70000 lei, restabilirea în funcția anterior deținută și anularea ordinului P-16 din 10 februarie 2012.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 26 martie 2015 a fost admisă parțial acțiunea, încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Ion Moșneagu prejudiciul moral în mărime de 1000 lei, în rest, a fost respinsă acțiunea.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015 au fost respinse cererile de apel declarate de Ion Moșneagu, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și menținută hotărârea primei instanțe.

La 09 martie 2016, Ministerul Finanțelor al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii instanței de fond și a deciziei recurate în partea încasării din contul bugetului de stat a sumei de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere integrală a pretențiilor.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Consideră hotărârea instanței de fond și decizia recurată neîntemeiate în partea încasării din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului a sumei de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Contrar prevederilor art. 240 alin. (3) CPC, instanța de fond din oficiu a schimbat solicitările lui Ion Moșneagu din acțiune și a încasat suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, deși intimatul a solicitat repararea prejudiciului cauzat din contul Ministerului Justiției al RM.

Menționează că la emiterea actului judecătoresc, instanța de judecată nu a analizat multilateral și multiaspectual probele aduse de părți în cadrul procesului, nu a respectat cerințele cu caracter imperativ prevăzute de art. 239 și art. 240 CPC.

Indică că nici prima instanță și nici instanța de apel nu au argumentat din ce motive resping ca neîntemeiate argumentele Ministerului referitor la faptul că pretențiile intimatului nu cad sub incidența prevederilor din Lega nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Afirmă că instanța de apel, contrar normelor ce guvernează procedura penală, a indicat ca circumstanță justificativă acordării prejudiciului moral faptul că inițierea urmăririi penale în privința unei persoane, determină cauzarea unor stări de retrăire și stres, or, cele relatate în soluția judecătorească sunt în contradicție cu prevederile art. 274 alin. (1) CPP, care indică că urmărirea penală este începută pe fapt și nicidecum pe persoană.

Susține că instanța de fond a evitat să indice faptul că urmărirea penală a fost începută nu în privința persoanei intimatului, dar ca efect al decesului deținutului, survenit ca urmare al vătămarilor corporale grave suferite în timpul aflării în Penitenciarul nr. 16 din mun. Chișinău, deci în custodia statului, prin urmare, pe fapt.

Remarcă că instanța de fond nu a ținut cont nici de faptul că intimatul a fost concediat din sistemul penitenciar pentru nerespectarea atribuțiilor de serviciu prevăzute în pct. 236 din Regulamentul Serviciului de luptă al DIP MJ și planul de supraveghere a deținuților privind supravegherea permanentă, asupra comportamentului deținuților, părăsirea postului de serviciu fără permisiunea ofițerului de serviciu și transmiterea cheilor de la saloanele unde se dețin condamnații altei persoane, care ulterior, au aplicat violența asupra condamnatului V. G. Gobjila, soldate cu urmări grave, pct. 1 și 2 din Statutul disciplinar, pct. 46 din Regulamentul cu privire la satisfacerea serviciului de către efectivul de trupă și corpul de comandă din sistemul penitenciar al Ministerului Justiției al RM și prevederile fișei postului în partea ce se referă la sarcinile de bază.

Consideră eronată afirmația intimatului precum că i-a fost încălcată prezumția nevinovăției, deoarece urmărirea penală a fost începută pe faptă și nicidecum pe persoană, iar temeinicia și legalitatea pornirii urmăririi penale nu a

fost contestată sau anulată de procurorul ierarhic superior sau de către judecătorul de instrucție, prin efectul legii, aceasta se consideră legală și temeinică.

Menționează că în vederea instituirii răspunderii statului și încasarea unor sume bănești, direct din contul bugetului de stat, urmează a fi întrunite cumulativ cerințele stabilite de art.3 și art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Având în vedere prevederile art. 3 și art. 7 lit. a) din Legea menționată, consideră neîntemeiată solicitarea intimatului cu privire la încasarea sumei de 135000 lei cu titlu de venit ratat format din suma salariului neachitat pe o perioadă de 30 de luni, deoarece acesta nu întrunește condițiile stabilite imperativ de legea specială.

Remarcă că din conținutul cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate la aceasta, rezultă că intimatul a fost concediat din funcția deținută prin Ordinul nr. 16-ef din 10 februarie 2012 semnat de șeful Penitenciarului nr. 16, iar învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. a) Cod penal i-a fost înaintată la 25 aprilie 2013, deci ulterior concedierii acestuia, fapt ce inevitabil duce la concluzia că nu există o legătură cauzală între înaintarea învinuirii intimatului și concedierea acestuia din Penitenciarul nr. 16.

Referitor la capătul de cerere privind încasarea sumei de 70000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite, coroborând prevederile art. 3, art. 6 și capitolului III din Legea nr. 1545/1998, menționează că în vederea reparării prejudiciului moral urmează a fi stabilit faptul dacă sunt întrunite cumulativ condițiile stabilite de art. 3 și art. 6 din Legea menționată.

Remarcă că Ministerul Finanțelor al RM nu poate demonstra lipsa prejudiciului moral atât timp cât intimatul nu a probat existența de facto a acestuia.

La 15 aprilie 2016, Procuratura Generală a RM a depus referință la cererea de recurs, solicitând admiterea recursului declarat de Ministerul Finanțelor al RM, casarea hotărârii primei instanței și a deciziei recurate, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 28 decembrie 2015, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 148), însă careva date despre recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță

Nicolae Craiu